

נושא הגיליון

'כוונה בתפילה'

תְּכִין לִפְנֵי תַקְשִׁיב אֲזַנְךָ

הקדמה: אנו עומדים בפתח סדרת מאמרים בנושא 'הלכות תפילה'; בגיליון הנוכחי (מספר 437) יתבארו הלכות כוונה בתפילה, גדר תובת הכוונה בתפילה, ההבדל בין 'מצוות צריכות כוונה', ל'חובת כוונה' בתפילה. האם הכוונה מעכבת או שהיא רק דין לכתחילה. איזה כוונה מעכבת כשלא כיון, 'עומד לפני המלך', או 'פירוש המילות', אלו דברים נאסרים מחמת שמעכבים את הכוונה?

1. חובת הכוונה בתפילה

צריך לכוין: מובאר בגמ' (ברכות דף ל: לא) לעולם ימוד אדם את עצמו, אם יכול לכוין את לבו יתפלל, ואם לאו אל

דבר העורך

ולעבדו כְּכָל לִבְבְּכֶם

עבודה שבלב עיקר עבודת התפילה שצריך להשקיע בה, היא בענין 'כוונה בתפילה', היצר הרע משקיע נסיונות שונים ומשונים לבלבל את השכל ברוב טרדות ומחשבות שלא לכוין בתפילה, שכן הכוונה היא העיקר בעבודת התפילה.

התפילה במהותה היא עבודה שבלב, וכמבואר בגמ' (תענית דף ב.) דתניא לְאֶהָרָה אָתָּה ה' אֲלֵכִים וְלַעֲבָדוֹ כְּכָל לִבְבְּכֶם (דברים פרק י"א פסוק יג) איזו היא עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה. ומבואר בגמ' (ראש השנה דף י"ח וברש"י ד"ה תפילה) מפני מה זה נענה זה לא נענה, זה התפלל תפלה שלימה בכוונה נענה, וזה לא התפלל תפלה שלימה בכוונה לא נענה.

על הפסוק (תהלים פרק יב פסוק ט) פָּרַם זִלּוֹת לִבִּי אָדָם, דורשת בגמ' (ברכות דף ו:) אלו דברים שעומדים ברומ של עולם ובני אדם מזולזין בהן. ופירש רש"י (ד"ה דברים) כגון תפילה שעולה למעלה.

תפילה בלי כוונה היתה סיבת החורבן, דכתיב (ישעיהו פרק כ"ב פסוק יג) וְיִאֱמָר אֲדָנִי יַעַן כִּי נִגְשׂ הָעָם הַזֶּה פִּיּוֹ וּבִשְׁפָתָיו כִּפְדוֹנִי וְלִבּוֹ רַחֵם מִפְּנֵי וְתֵהִי יְיָ אֱתָם אֲתֵי מִצְוֹת אֲנֹשִׁים מְלַמְדָּה.

ופירש האלשיך (שם), שהפסוק מדבר במתפלל, וניגש לכבד את ד' בשפתיו באמירת ד' שפתי תפתח, אך לבו רחם ממני שמהרהר בעסקיו ובדברי הבאי, ומבקש יהי לרצון אמרי פיו ורעיון רוחו הנפסד לפני קונן. ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה, שראשם מלומד לכרוע בעת הכריעה המתייחסת למורא, כמ"ד בירושלמי (ברכות פרק ב סוף הלכה ד), שמחזיק טובה לראשו, שכורע מאליו בהגיעו למודים.

וכתבו בספרים הקדושים, שצריך להתפלל להקב"ה, שיעזרונו לזכות להתפלל בכוונה שלימה בלי מחשבות זרות, שהיא אחת מהעבודות הקשות שבמקדש, ועל האדם לזכור שהכח לכוין בתפילה הוא מהקב"ה, ואילו לילי הקב"ה עוזרו אין האדם יכול לכוין בעצמו כראוי.

ברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

עֲתִיקוֹת וְעֲרֻבוֹת טוֹב הַתּוֹרָה

הודיע שמעתי לכל המשתופים אבהל של תורה
הגנו להודיע כי לזל תחילת זמן הקץ העל"ט
יקיים בע"ה שינוי מחכים ומעשי

שיביא בטיעתא דשמאי תועלת עצומה לכל יושבי בית המדרש

בענין
שפחת
התורה

ניצד לזכות לנועם זיו התורה
ולימודה מתוך שמחה

מפי הג"ר יהונתן פרלמן שליט"א מראשי ישיבת אופקים

כיצד ללמוד מתוך אושר ושמחה | ועיקרנו את תורתנו בינו - להרגיש את מתיקות התורה | 'צויר דינים' | לומדים לכל בן ישיבה, אפשרי? | החיבור לחיוב בית המדרש | ימירות יהיו לו חוקיק - גם אני רוצה לספור תבורות והערות | עמלו של בן תורה מול הבלי הרחוב | בורסת ההלמליים

השיעור יתקיים א"ה ביום משיש פרשת אמור ח' אייר תשפ"ד
בין השעות 2:00 - 3:00 בצהריים
בביהמ"ד מנסק קרליו רחוב הסתי קרליו 1
שכונת בית ישראל ירושלים

שמעו ותחי נפשכם

ענו שיעורים מנילים בחלום המוחניים | לזכר ליכם של זמנתי הווה
אם אין מספיק אין תורה - קליפת השיעורים בנחות והם מתקיימים רק בנחות החיטות שלכם
ויצאו בעשר ועל חלק בנאות השיעורים. הרב זיים וכלל 063-312-6004

ענו לזמנתי הווה חלק השיעורים המוחניים יד ידו חילומה פני השיעורים מכלול פני 063-312-6004 שלמה
השיעורים יתקיימו גם ביום שבת לשיעורים
מספר קווי צעצוע השיעורים 063-312-6004. השיעורים יתקיימו גם ביום שבת לשיעורים מכלול פני 063-312-6004 שלמה

על ידי
הילכתא
לדעת לחיות כהלכה

יתפלל. המתפלל צריך שיכוין את לבו לשמים, אבא שאול אומר, סימן לדבר **מהפסוק** (תהילים פרק יז) פִּסְקוּ יְזַכְּרֵנוּ תְּפִלָּתְכֶם וְתִקְשְׁבוּ אֲזָנֶיךָ. וכתוב **בגמ'** (סנהדרין דף כב.) המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכונה כנגדו, **שנאמר** (תהילים פרק טז פסוק ח) שְׁפִיטָה יְהוָה לְנִגְדֵי תַמִּיד.

מבואר **בשו"ע** (סימן צח סעיף א) והמתפלל צריך שיכוין לבבו פירוש המלות משמוציא בשפתיו, ויחשוב כאילו שכונה כנגדו, ויפיר את המחשבות הטורדות, עד שיתאשר מחשבתו וכוונתו זכה בתפילתו. ויחשוב אילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם, היה מסדר דבריו ומכוין בהם יפה, קל וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא חוקר כל המחשבות, שצריך לסדר ולכוין מחשבתו, ואם עולה לו מחשבה אחרת, ישתוק עד שהיא תתבטל. וצריך לחשוב בדברים המכניעים הלב ומכוונים אותו לאביו שבשמים, ולא יחשוב בדברים שיש בהם קלות ראש.

וכתב **במשנ"ב** (ס"ק א) בשם **הפני יהושע** (ברכות ל:): שכוונתו אלו צריך לחשוב קודם התפילה, אבל בשעת התפילה עצמה, צריך להתמקד בכוונת פירוש המילות.

ידוע מה שכתב **האברבנאל** (על אבות פרק ב משנה ג, ובמהדורות מכון ירושלים ירושלים) ויסוד הדברים מופיע כבר **בחובת הלבבות** (שער החבון הנפש פרק ג חבון ט), ועוד קדמונים, "תפילה בלא כוונה כגוף בלא נשמה". כלומר, כאשר רואים גוף של אדם המוטל ללא רוח חיים, אין ניכר עליו שום שינוי בגוף בכך שהפסיק לחיות, ונראה כמו אדם ישן, כך גם בתפילה כאשר אינו מכווין, פעולת התפילה קיימת, אולם הנשמה והעיקר של תפילה לא קיים. והרי ההבדל הכי גדול שיש בבריאה, הוא בין אדם חי שהוא נזר הבריאה, לאדם מת שמכניסים אותו לקבר.

בדיעבד: מבואר **בגמ'** (ברכות דף לד:): **ובתוס'** (ד"ה יכוין), ונפסק **ברמב"ם** (פרק י הלכה א) **בטור ובשו"ע** (סימן קא סעיף א), שצריך לכוין את פירוש המילות בכל התפילה, ואם התפלל ולא כיון יצא, אבל אם לא כיון בברכה ראשונה, צריך לחזור ולהתפלל. והוסף **הרמ"א** שכיום אין חוזרין בשביל חסרון כוונה, שאף בחזרה קרוב הוא שלא יכוין (ובעז"ה יורחב על כך בגליון הבא).

2. חידוש הגר"ח מבריסק

שני דיני כוונה: מבואר **ברמב"ם** (הלכות תפילה פרק ד הלכה א, טו, טז) שהכוונה בתפילה היא 'מחשבת הדברים המעכבת את התפילה אע"פ שהגיע זמנה; כל תפילה שאינה בכוונה אינה תפילה, ואם התפלל בלא כוונה חוזר ומתפלל בכוונה, ואם מצא דעתו משובשת ולבו טרוד, אסור לו להתפלל עד שתתיישב דעתו'. כיצד היא הכוונה, שיפנה לבו מכל המחשבות, ויראה עצמו כאילו עומד לפני השכינה.

מאידך כותב **הרמב"ם** (הלכות תפילה פרק י הלכה א), 'מי שהתפלל ולא כיון את לבו, יחזור ויתפלל בכוונה, ואם כיון את לבו בברכה ראשונה, שוב אינו צריך'. וסותרים הדברים, שבפרק ד' מבואר שהכוונה מעכבת בכל התפילה, ואילו בפרק י' מבואר, שהכוונה מעכבת רק בברכה ראשונה.

ידוע על עולם התורה, היחידוש הנפלא של **הגר"ח מבריסק** בתחילת ספרו (חידושי רבינו חיים הלוי הלכות תפילה פרק ד הלכה א), שדייק מלשונות הרמב"ם, שיש 'צווי דינים' בכוונה בתפילה; א. כוונת פירוש המילים, שהיא 'תנאי בתפילה' - ומעכבת רק בברכה ראשונה, כמבואר ברמב"ם

פרק י' ב. הכוונה שהוא עומד בתפילה לפני ד', וכוונה זו מעכבת בכל התפילה, כמבואר ברמב"ם פרק ד'. וכוונה זו היא עיקר 'צורת התפילה', שאם אין ליבו פנוי, ואינו רואה את עצמו שעומד בתפילה לפני ד', אין זה מעשה תפילה אלא 'מתעסק', ולכן כוונה זו מעכבת בכל התפילה, שבלעדיה נחשב כאילו לא התפלל כלל וכאילו ידלג מילים אלו. וזאת בנוסף לדיון הכללי בכל התורה של 'מציאות צריכות כוונה', שנצרך לכוונה לשם מצוה בכל התפילה.

כלומר; מהות התפילה אינה 'מעשה אמירה' של מילים מסוימות, אלא צריך להגיד את המילים לפני הקב"ה, ולכן הידיעה שעומד לפני הקב"ה מעכבת, שבכך הנפך ל'מעשה תפילה' ובלעדיה לא נחשב שמתפלל והוא בגדר 'מתעסק', ועל כן כוונה זו מעכבת בכל התפילה. ובנוסף לכך יש דין של 'מציאות צריכות כוונה', שאם אינו מכוין לשם מצוה, ורק עושה פעולת מצוה, לא יצא ידי חובתו.

ומוסף **העמק ברכה** (ערך תפילה אות א), שלפי דברי הגר"ח, מבואר היטב מה שכתב **הבית יוסף** (סימן קד) בשם **האבודרהם**, שאם דיבר באמצע התפילה חוזר לראש התפילה, כי כל השמונה עשרה ברכות נחשבות כמו ברכה אחת, ותמה הבית יוסף שרבי בגמ' מבואר שרק ג' ראשונות וג' אחרונות הם מקשה אחת. אמנם לפי דברי הגר"ח מיושב היטב, כי לגבי 'שכינה כנגדו', כל התפילה נחשבת מקשה אחת.

והביא העמק ברכה את החידוש של **החיי אדם** (כלל כה סעיף ט), שהסתפק באמצע התפילה בדין, כיון שטעה בתפילה או שכח הוספה, מותר ללכת ממקומו כדי לעיין בספר, וכתב שלפי דברי הגר"ח אסור ללכת באמצע ולעיין בספר, כי בעיון בספר מפסיק את העמידה לפני המלך.

והסתפק **המנחת שלמה** (חלק א סימן א) כאשר מתפלל תפילת שמונה עשרה, וטרוד מחשבותיו ולא מרגיש שמתפלל, ורק השפתיים נעות והפה מתפלל, שלכאורה דינו כמתעסק, שלא נחשב שהתפלל כלל את אותה ברכה בתפילה.

3. החולקים על הגר"ח

כוונה קלושה: ידוע **שהחזו"א** (גיליונות חזו"א על הגר"ח), חולק על הגר"ח, ומבאר שהרמב"ם בפרק ד' כתב את הדין כוונה לכתחילה, שצריך בכל הברכות לכוין שעומד לפני המלך, וכוונה זו אינה מעכבת. וסמך על מה שכתב בפרק י', שבדיעבד הכוונה המעכבת היא רק בברכה ראשונה. ואף שמתעסק לא יצא, כל עומד בתפילה בלא כוונה יצא, כי תמיד יש לו ידיעה קלושה שעומד בתפילה לפני ד', אף שאין ליבו ער כל כך.

כלומר; גם לדעת החזו"א, החפצא של תפילה היא אמירת המילים לפני הקב"ה, וכשאינו יודע שעומד לפני המלך, אין כאן מעשה תפילה, אלא סובר החזו"א, שתמיד שכעומד בתפילה יש לו ידיעה קלושה מעומעמת אהה שעומד לפני ד', בשיעור שמספיק להחשיבו תפילה, ודי בכך שחשב בתחילת התפילה שעומד בתפילה לפני ד', בשביל שכבר לא יחשב בגדר 'מתעסק'. ולכן הכוונה המעכבת שצריך לחזור ולהתפלל, הוא רק כאשר אינו מכוין את פירוש המילות בברכה ראשונה, ואין כוונה נוספת המעכבת בכל התפילה.

גם **האבי גזרי** (הלכות תפילה פרק ד הלכה טו) חולק על הגר"ח, וכותב שדברי הגר"ח הם חידוש גדול, ואינו מוכרח מלשון הרמב"ם כדרכו בהרבה מקומות שסתם במקום אחד

ומפרש במקום אחר. ועוד חולק על הגר"ה שגם אם נחשב 'מתעסק', מכל מקום כיון שמכיון בברכה ראשונה יצא, וכמו בקריאת שמע שהקורא להגיה נחשב מתעסק, ואם כיון בפסוק ראשון יצא. ויש להוסיף שכן משמע מדברי **הספן משנה** (פרק י"ט ס"ק א), שהרמב"ם בפרק ד' סמך על מה שיבאר בפרק י'.

וידוע הראיה לשיטת החזו"א, ממה שכתב **בספר החינוך** (פרשת עקב מצוה תלג), מענין המצוה, שהזהירו אותנו בכונות הלב בתפילה, ויותר בברכה ראשונה שאם לא כיון בה חוזר ומתפלל, וענין הכוונה המחייבת חזרה, שיתן האדם אל ליבו, שלפני ד' הוא מתפלל ואילו הוא קורא, ויפנה מחשבתו מכל שאר מחשבות העולם, וייוחד אותה על זה. מוכח מדברי החינוך שגם בכוונה של עומד לפני המלך נאמר הכלל שמעכב רק בברכה ראשונה.

טעם מחודש נמנך **התשובות והנהגות** (כרך ד סימן כז), שהמתפלל בלי כוונה אינו נחשב 'מתעסק', כי הפסול של 'מתעסק' הוא רק כאשר מדעתו ומרצונו חושב על דברים אחרים, אבל בתפילה הוא רוצה לכיון, ושלא מרצונו נפלו לו במוחו הרהורים אחרים, לא מתבטל הכונה שחשב מתחילה שהתפילה תהיה בכוונה.

וראה **בפסקי תשובות** (סימן צח ס"ק ג) שהאר"י בזה, והביא דברי כמה פוסקים ענין שיתן הלב דלא כדעת הגר"ח, ולימדו זכות על המוני עמק בית ירלח שעקב הטרדות וחולשת הזמן והעצבים קשה מאד לרכז המחשבה למשך כל תפלת שמו"ע כעומד לפני המלך ושכינה כנגדו, ואף המדקדים בכוונה בתפילה כראוי אינם זזים בזה.

4. מניעת עיכוב כוונה

הברבה דיני תפילה מוכח שהעיקר הוא הכוונה, ואסור להתפלל באופן שיש מפריע לכיון כהלכה, אם מצד המקום, אם מצד דברים שמפריעים את הכוונה. ומכל מקום אם עבר והתפלל באיסור, במקום או באופן שמפריע לכוונה, התפילה קיימת ויצא ידי חובתו ואינו חוזר ומתפלל. ואינו דומה למתפלל שכאין לו גוף נקי, שתפילתו תועבה. ומצינו בכמה דינים והלכות שמוקלים מתעסקים, כי אין אנו מכוונים כמו שצריך.

רעב וצמא: נפסק **בשו"ע** (סימן פט סעיף ד) שהצמא ורעב נחשבים כמו חוליים, ואם יכול לכיון דעתו יתפלל, אך אם לא יכול לכיון, רשאי להמתין ולהתפלל עד שיאכל וישתה. ומבאר **במשנ"ב** (ס"ק כו) משמע שאינו מחויב לאכול, כי עכשיו בזמננו בכל אופן לא מכוונים כל כך, ומכל מקום אם רוצה לאכול ולשתות קודם תפילת שחרית כדי שיוכל לכיון, ומותר לו לאכול ולשתות.

צלילות הדעת: כתב **השו"ע** (סימן צג סעיף ג) אין עומדין להתפלל מתוך דין ומתוך הלכה, שלא יהיה ליבו טרוד בה, אלא מתוך הלכה פסוקה. ומכל מקום כתב **המשנ"ב** (ס"ק ה) שאם עסוק בפלפול ההלכה, והציבור מתחילה להתפלל, יתפלל איתם, ובפרט בזמננו שאין מכוונים כל כך בתפילה, ורק הזהירו לכתחילה לא לעסוק בפלפול לפני התפילה.

מקום התפילה: באופן ברור הוכרע **בשו"ע** (סימן צח סעיף ב) שאסור להתפלל במקום שיש שם דבר שמפריע לכוונה, ולא בשעה שמבטלת את הכוונה, אך כיום לא

נזהרים בזה, כי אנתנו לא מכוונים כל כך בתפילה. ומכל מקום כותב **המשנ"ב** (ס"ק ז) בשם ה**לבוש**, להזהר כל מה שהוא איכול, כדי לעזור את הכוונה. לדעת הגר"י **אויגרבאך זצ"ל** (תפילה כהלכתה עמוד נב) כאשר קיימות בפניו האפשרות להתפלל בבית כנסת שמתפללים בו במהירות, לעומת בית כנסת שמתפללים בנחת ומתינות, עדיף להתפלל מעט ובכוונה, מאשר להתפלל הרבה בלי כוונה, ואפילו אם מחמת כך יצטרך לצאת לפני סיום התפילה, כאשר ממרה ללימוד או לעבודה, ויפסיד מחמת כך שמיעת התורה בשני וחמישי, שכן עדיף יותר להתפלל מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה, וצריך לוודא שהציבור יבינו וידעו למה הוא עושה כך.

בקול: מבואר **בשו"ע** (סימן קא סעיף ב), שלא יתפלל בליבו לבד, אלא יתוון הדברים בשפתיו וישמיע לאוזניו בלחש, ולא ישמיע קולו, ואם אינו יכול לכיון בלחש, מותר להגביה קולו כשמתפלל לבד, אבל כשמתפלל בציבור, אסור, דאית למטרד ציבורא.

וכתב **המשנ"ב** (ס"ק ו ח) שכל המשמיע קולו בתפלתו רהי זה מקטני אמנה, כאילו אין מאמין שהקב"ה שומע תפלתו, ולכתחילה צריך שאפילו תחריץ לצלידו לא ישמע קולו, ואם אינו יכול לכיון בלחש כמו בקול, עדיף שיתפלל בצורה שיוכל לכיון אך יזהר שלא יטריד את האחרים. ומוסיף **בביאור הלכה** (ד"ה דאם, ד"ה דאית) שאם לא יכול לכיון בלחש, מעיקר הדין צריך ללכת לבית ולהתפלל בקול, ומכל מקום עכשיו אי אפשר להורות היתר להתפלל בקול ביחידות כשביל הכוונה שילמדו ממנו אחרים, חוץ מגדול הדור המפורסם שכל מעשיו לשם שמים. וכתוב בזהוהר שאם מגביה קול בתפילתו אין תפילתו נשפטה.

5. חובת הזהירות בתפילה

מקום גבוה: הלכה למעשה כתוב **בשו"ע** (סימן צ סעיף א) שאסור להתפלל על מקום גבוה (מטה, כסא, ספסל), אפילו בגובה פחות משלושה טפחים. ומבאר **המשנ"ב** (ס"ק א) שהטעם משום שהעומד על דבר גבוה טרוד שלא יפול, ולא יוכל לכיון בתפילתו.

חפצים ביד: הלכה פסוקה **בשו"ע** (סימן צו סעיפים א-ב) שאסור להחזיק בזמן התפילה תפילין, ספר, קערה מלאה, סכין, מעות וכיכר, כי יטרד במחשבתו שלא יפלו מידו, ותבטל כוונתו. אבל מותר להחזיק סידור, כי הוא לצורך התפילה ואינו מטרידו.

ומוסיף **המשנ"ב** (ס"ק א, ב, ד, ה) שהאיסור הוא גם בקריאת שמע ופסוקי זמרה. וכן אסור להושיב תינוק לפניו בתפילה. ונחלקו הפוסקים אם מותר להחזיק דברים שגם אם יפלו לא יזקו, או שאסור להחזיק שום דבר וכן הסכים ה"ט"ז. ומכל מקום מותר להחזיק ספר תורה בשעה שאומר 'יקום פורקן' ובברכת החודש כמו שמותר להחזיק לולב בזמנו. [ואגב, מוכח מדברי המשנ"ב, שאפילו בבקשה כמו 'יקום פורקן' אסור להחזיק חפצים].

ולגבי אישה המחזיקה תינוק שבוכה, לדעת הגר"י **אלישיב זצ"ל** (יבקשו מפיהו שער מא פרק ח אות א) בפסוקי דזמרה מותר, אך בשמונה עשרה אסור, כי מבטל את כוונתה, אלא אם כן יש חשש שיעבור זמן תפילה.

משיב כהלכה

הפרס השבועי 100 שקל מזומן
הזוכה בפרס גיליון 436 בסך 100 שקל מזומן
הבה"ח כמר מנחם שפיירא גי"ז
ישיבה קטנה בני ראובן אלעד

שאלה: באלו מקומות בתפילה מעכבת חוסר כונה?

האם מחשבה זרה מעכבת שלא יצא? האם מועיל להרהר את פירוש התיבות אחרי אמירתם? אמר ולא כיון, ועומד בסוף הברכה או אחר סיום הברכה, מה יעשה כעת? אחז חפץ בידו ומחמתו לא כיון, האם יחזור ויתפלל?

מקורות: גמ' (ברכות דף ל: דל:); רא"ש (פרק ד סימן כא), אבודרהם (דיני שמונה עשרה), כלבו (סימן יא), בית יוסף ב"ח ופרישה (סימן קא), שולחן ערוך משנ"ב וביאור הלכה (סימן צו סעיף א, סימן קא סעיף א), אליה רבה (ס"ק א), כף החיים (סימן קא ס"ק ב-ג), קהלות יעקב (ברכות סימן כז), הליכות שלמה (פרק ח דבר הלכה אות ט), אור לציון (חלק ב פרק ז אות יב), יביע אומר (חלק ג אות ח סימן ח), הערות (ברכות דף ל:), קונטרס הזכרונות (סימן ז אות ט הן זכרונות 25).

במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה יכול לזכות בפרס. בחירת הזוכה על דעת רבני הילכתא ולפי החלטתם הבלעדית. התשובות המובחרות שילבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. בכדי להשיב ולהגיש תשובה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תיחשב לשבוע הבא). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בתדיר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לע"נ כ"ק האדמו"ר מביאלא רבי בצלאל שמחה מנחם בן ציון רבינוביץ זצוק"ל
מחבר ספרי 'מבשר טוב' נלב"ע ב' אייר תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- עבודה שבלב:** היסוד של תפילה הוא כוונת הלב ותפילה בלי כוונה היא כגוף בלי נשמה. ומכל מקום אמר ולא כיון לובי יצא, כיון ולא אמר בפיו לא יצא. מלבד ברכה ראשונה של שמונה עשרה ופוסק ראשון של קריאת שמע שהכוונה מעכבת, ובזמננו אין נוהגים לחזור.
- כוונה בתפילה:** המתפלל צריך לכוין בליבו פירוש המילים שמוציא מפיו, ויחשוב כאילו שכינה כנגדו ויפנה את ראשו ממהשבות אחרות הטורדות אותו, וצריך לכוין כל הברכות שבשמונה עשרה, ואם לא יכול לכוין בכלום, יכוין לפחות בברכת אבות.
- שתי סוגי כוונה:** לדעת הגר"ח הכוונה של עומד לפני המלך שמוכנה בכל התפילה שהיא החפצא של תפילה, ופירוש המילות מעכבת רק בברכה ראשונה שהיא תנאי בתפילה. ונחלק החזו"א שתמיד יש למתפלל כוונה קלושה שעומד לפני השכינה.
- תפילה כהלכה:** עיקר התפילה היא הכוונה, ולכן יש הרבה דינים (והתבאר בגיליון פרטי הדין), שלא יתפלל במקום ובאופן שיפריע לכוונה. ויש דברים שמקילים בהם בימינו, שבלאו הכי אין אנו מכוונים בתפילה, ומכל מקום יזהר אדם בכל מה דאפשר כדי לעורר כוונתו.

עדכוני הלכה

עצות וסגולה לכוונה

'מלחמת היצר' נטושה בעוז בכל תפילה ובכל ברכה, האם נזכה לכוין בה או חלילה לא. והאדם הנלבב מחפש לעצמו עצות וסגולות כיצד לנצח במלחמה. כל מי שיש לו עצה טובה יעילה לכוונה בתפילה, מתבקש לפנות למערכת הילכתא, ונשתדל לפרסמם ליכוי הרבים. בקונטרס הנפלא הדרכות ועצות בעבודת ה' להג"ר נפתלי קפלן שליט"א מציע הרבה עצות פרקטיות כיצד לזכות לכוונה מושלמת בתפילה. ומביא שם עצה, לחזור תמיד על הקטע הנפלא שכתב הרמח"ל בספרו **מסילת ישרים** (פרק יט, בביאור חלקי החסידות, חלק ב' באופן העשיה, הענין הראשי הראשון - יראה), איך לקבוע בלבו שמתפלל לפני מלך מלכי המלכים.

נושא הגיליון הבא:

'תפילות שהכוונה מעכבת בהם'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

לזכרון עולם בהיכל ר'

הגיליון הונצח והוקדש לעילוי נשמת
הרה"ח רבי ראובן בהר"ר שמואל שמעלקא הלוי הורוביץ זצ"ל
נלב"ע כ"ג ניסן ת.נ.צ.ב.ה.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
 שיעורים וימי עיון
 בית הוראה טלפוני
 ביורוי הלכה אקטואליים
 קו מידע הלכתי
 חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...